

розташовані в центральній частині міста, в безпосередній близькості до туристичних пам'яток міста.

Найбільшу серед категоризованих готелів групу становлять готелі середнього класу. Частка цієї групи готелів на ринку в загальному становить 35–40%, рівень їх завантаженості залежить від розташування, якості сервісу та рекламної політики. До відомих готелів цієї категорії можна віднести «HotelMP», «Панська гора», готель «Жорж».

Готелі низького цінового сегменту становлять 10% ринку готельних послуг Львівщини. Більшість готелів цієї категорії побудовані у 70-80-х роках ХХ століття («Власта», «Густань», Львів»)[3].

На найближчий час можна спрогнозувати такі тенденції розвитку готельного господарства Львівської області:

- посилення інтересу інвесторів до вкладання коштів у його розширення;
- посилення конкуренції між готельними підприємствами, у зв'язку з поліпшенням якості послуг та збільшенням попиту;
- розширення асортименту послуг та поглиблення спеціалізації;
- посилення взаємозв'язку з іншими галузями економіки.

Список використаних джерел:

1. Рекреаційний потенціал Львівщини статист. зб. – Львів : Головне управління статистики у Львівській обл., 2012. – 96 с.
2. Готелі та аналогічні засоби розміщування за регіонами у 2016 році : статистичний бюлетень. – К. : Державна служба статистики України, 2017.–163 с.
3. Головне управління статистики у Львівській області [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lv.ukrstat.gov.ua/>

Науковий керівник: старший викладач Л. Ю. Бутенко

ПОНЯТТЯ «КУЛЬТУРНО-ПІЗНАВАЛЬНИЙ ТУРИЗМ» ТА ПРИТАМАННІ ЙОМУ РЕКРЕАЦІЙНІ РЕСУРСИ

А. О. Насідка

Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

Поняття «культурно-пізнавальний туризм» («cultural tourism» – «культурний туризм») уперше офіційно на міжнародному рівні застосовано в матеріалах Всесвітньої конференції з культурної політики (1982 р.). Основні документи у сфері культурного надбання продукували дві міжнародні організації – Міжнародна рада із питань пам'яток і визначних місць (ІКОМОС) й Організація Об'єднаних Націй з питань освіти, науки і культури (ЮНЕСКО). ЮНЕСКО розглядає культурний туризм як відмінний від інших вид туризму, «що враховує культури інших народів». У Хартії по культурному туризму ІКОМОС культурно-пізнавальний туризм визначається як форма туризму, основною метою якого, крім інших цілей, є «відкриття пам'яток і об'єктів» [4].

Культурно-пізнавальний туризм полягає у відвіданні історичних або культурних визначних місць, а основна мета таких подорожей – ознайомлення з пам'ятками історії, архітектури, мистецтва, природними та етнічними особливостями місцевості, сучасним життям народу тощо. Серед вітчизняних та закордонних дослідників немає єдності щодо визначення поняття «культурно-пізнавальний туризм». У зарубіжній літературі культурно-пізнавальний туризм має такі інтерпретації [1]:

- 1) ідеальна арена для дослідження природи культурного відтворення;

2) споживання туристами мистецтва, художньої спадщини, фольклору та цілого ряду інших проявів культури під час подорожування.

Головним змістовним компонентом культурного турпродукту є культурна спадщина. Під «культурною спадщиною» розуміють сукупність всіх об'єктів та явищ матеріальної і нематеріальної (духовної) культури народу, народності, етнічної групи, що створені минулими поколіннями і передаються наступним поколінням, є основою для збереження культурної самобутності, чинником згуртування нації і представляють універсальну цінність з точки зору історії, естетики, антропології, мистецтва, науки і є, таким чином, надбанням всього людства. До об'єктів та явищ культурної спадщини належать [3]:

- пам'ятки архітектури, монументальної скульптури, живопису, археології, історії;
- твори художньої літератури, усної народної творчості, класичної та народної музики;
- предмети народного побуту та костюму;
- традиційні народні промисли;
- фольклор, звичаї, традиції, свята, релігійні обряди і ритуали;
- національні мови;
- досягнення науки.

Розвиток культурного туризму базується на використанні потенціалу етнокультур і культурної спадщини країн і регіонів. Як наголошується в програмній роботі ЮНВТО «Культурна спадщина і розвиток туризму», «одним із стовпів індустрії туризму стало притаманне всьому людству бажання побачити і пізнати культурну самобутність різних частин світу. У внутрішньому туризмі культурна спадщина стимулює національну гордість за свою історію. У міжнародному туризмі культурна спадщина стимулює повагу та розуміння інших культур і, як наслідок, сприяє миру і взаєморозумінню».

Культурну спадщину певного народу завжди пов'язують із певним географічним ареалом проживання й історичним періодом розвитку. Цінність культурної спадщини зростає з плином часу. В першу чергу це пов'язано з його фізичним старінням, зміною, руйнуванням і втратою. Масовий туризм також сприяє руйнуванню і видозміні культурної спадщини народів через її комерційне використання.

У сучасній літературі про культуру підкреслюється її матеріальна складова (будівлі, споруди, артефакти, твори мистецтва тощо) і невідчутна її частина (традиції, норми поведінки, вірування, ідеї, символи, мова та ін.). У зв'язку з цим для будь-якої людини, культурний туризм – це не просто можливість познайомитися з якимось об'єктом культури, а й зрозуміти його інтерпретацію, пізнати через середовище нові смисли, оцінити контекст (відчутти атмосферу місця), іншими словами, пізнати невідчутну культуру місця і його жителів [2].

Дослідження специфіки попиту та пропозиції на туристські поїздки з культурними цілями на основі аналізу іноземних і вітчизняних джерел дозволяють говорити про те, що сьогодні в міжнародному туризмі, крім традиційного культурно-пізнавального туризму, в практику вже увійшли або входять такі підвиди культурного туризму [3]:

- культурно-історичний (інтерес до історії країни, відвідування історичних пам'яток і пам'ятних місць, тематичних лекцій з історії та інших заходів);
- культурно-подієвий (інтерес до старовинних традиційних або сучасних постановочних культурних заходів або «подій» (свята, фестивалі), участь у них);

- культурно-релігійний (інтерес до релігії або релігій країни, відвідування культових споруд, місць паломництва, тематичних лекцій із релігії, знайомство з релігійними звичаями, традиціями, ритуалами й обрядами);
- культурно-археологічний (інтерес до археології країни, відвідування пам'яток старовини, місць розкопок, участь в археологічних експедиціях);
- культурно-етнографічний (інтерес до культури етноса (народу чи народності), об'єктів, предметів та явищ етнічної культури, побуту, одягу, мови, фольклору, традицій і звичаїв, етнічної творчості);
- культурно-етнічний (відвідування батьківщини предків, знайомство з культурною спадщиною свого споконвічного народу, етнічних заповідних територій, етнічних тематичних парків);
- культурно-антропологічний (інтерес до представника етносу в розвитку, з точки зору еволюції; відвідування країни з метою знайомства з сучасною «живою культурою»);
- культурно-екологічний (інтерес до взаємодії природи і культури, до природно-культурних пам'яток, відвідування природно-культурних ансамблів, участь у культурно-екологічних програмах).

Кожен із цих виділених підвидів має свої рекреаційні ресурси. Існує ще чимало підходів до класифікації рекреаційних ресурсів культурно-пізнавального туризму, але всі вони зводяться до одного – ресурсно-рекреаційною базою цього виду туризму є історико-культурний потенціал країни або регіону, що включає все соціокультурне середовище з традиційними звичаями, особливостями побутової та господарської діяльності.

Зважаючи на зазначене вище та спираючись на три важливі туризмологічні позиції при формулюванні визначення (сегмент туристського ринку, на задоволення потреб якого спрямований цей вид туризму; туристські потреби, які задовольняє; види рекреаційних ресурсів, які використовуються), під культурно-пізнавальним туризмом розуміємо такий вид подорожування туристів різного віку, статі, сімейного стану, матеріального достатку, освіти, місця проживання територією своєї країни або зарубіжними країнами, що задовольняє туристські потреби, спрямовані на розвиток інтелекту, розширення кругозору, пізнання чогось нового та розширення знань про відоме через ознайомлення з історико-культурною спадщиною відвідуваних місць, місцевими традиціями, звичаями, способом і стилем життя, досягненнями у сфері науки, культури, промислового виробництва, будівництва та ін.

Таким чином, рекреаційними ресурсами культурно-пізнавальної спрямованості є культурна спадщина, до об'єктів та явищ якої належать: пам'ятки архітектури, монументальної скульптури, живопису, археології, історії; твори художньої літератури, усної народної творчості, класичної та народної музики; предмети народного побуту та костюму; традиційні народні промисли; фольклор, звичаї, традиції, свята, релігійні обряди і ритуали; національні мови; досягнення науки. А сам культурно-пізнавальний туризм сприймаємо як вид подорожування, що задовольняє туристські потреби, спрямовані на розвиток інтелекту, розширення кругозору, пізнання чогось нового та розширення знань про відоме через ознайомлення з історико-культурною спадщиною відвідуваних місць, місцевими традиціями, звичаями, способом і стилем життя, досягненнями у сфері науки, культури, промислового виробництва, будівництва та ін.

Список використаних джерел:

1. Величко В.В. Організація рекреаційних послуг : навч. посіб. / В.В. Величко. – Харків : Харківський нац. ун-т міського госп-ва ім. О.М. Бекетова, 2013. – 202 с.
2. Гордин В.Э. Культурный туризм как стратегия развития города: поиск компромиссов между интересами местного населения и туристов / В.Э. Гордин, М.В. Матецкая [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://tourlib.net/statti_tourism/gordin.htm.
3. Мошняга Е.В. Международный культурный туризм как фактор межкультурной коммуникации / Е.В. Мошняга // Науч. тр. Московского гуманитар. ун-та. – 2005. – Вып. 55. – С. 128–147.
4. Смаль І.В. Туристичні ресурси світу / І.В. Смаль. – Ніжин : Вид-во Ніжинського держ. ун-ту ім. М. Гоголя, 2010. – 336 с.

Науковий керівник: к. геогр. н., доцент В. І. Новикова

КЛАСИФІКАЦІЯ ТУРИСТСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ З МЕТОЮ ВИДІЛЕННЯ ІСНУЮЧИХ ВИДІВ ТУРИЗМУ У РЕГІОНІ

О. С. Орінко

Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

Якщо з філософської точки зору поняття «туризм» розуміти як категорію «явище», а поняття «туристська діяльність» – як категорію «процес», то у цій статті ці два терміни сприймаємо в якості синонімів.

Враховуючи визначення, що подаються у Законі України «Про туризм», документах Всесвітньої туристської організації, численних публікаціях вітчизняних та іноземних науковців стосовно цієї проблематики, туризмом вважаємо такий вид рекреаційної діяльності, який передбачає [3]: 1) переміщення (транспортування, похід тощо) людини за межі її постійного місця проживання; 2) перебування в іншій місцевості (регіоні, країні, частині світу) від 24 годин до одного року, а тому і ночівлю; 3) виконання зобов'язання залишити країну або місце перебування у зазначений термін, обов'язкове повернення назад, до помешкання постійного проживання, з якого відбулося переміщення, тобто не переселення в іншу місцевість, не еміграція; 4) здійснення будь-якої відновлюючої та розвиваючої життєві сили діяльності з незабороненою законом країни перебування метою; 5) непов'язану із заняттями заради заробітку (неоплачувану) діяльність у місці перебування, тобто виїзд в іншу місцевість не на роботу.

Важливим питанням із туризмологічних позицій було та і залишається класифікація¹ туристської діяльності – виділення внутрішньо-однорідних видів туризму за певними ознаками, що дають можливість їх згрупувати. Вона має важливе значення для практичної діяльності, адже дозволяє вирішувати проблеми територіальної організації туризму, планувати розвиток матеріально-технічної бази, визначати попит і формувати ринок туризму, виробляти та реалізовувати туристський продукт, відповідним чином організовувати обслуговування туристів.

Практично неможливо виділити форми та види туризму в їх чистому вигляді, тому в світі немає єдиної класифікації. Ті, що існують в спеціальній літературі, мають більші або менші розбіжності, але в цілому узгоджуються між собою. Класифікації туризму базуються на різних ознаках.

¹ **Класифікація** – розподіл предметів, явищ або понять на класи, групи за спільними ознаками, властивостями; групування.